

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

v obliki in moči.

«EDINOST» izhaja 2 krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vse ob priložni 7 el. za polu leta 3 gl. 50 kr., za štiri leta 1 gl. 75 kr. — Sama priložnina 1 gl. 50 kr. za celo leto. — Posamozne številke se dobivajo pri opravištvu v viraških v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Narodna, reklamacije in inserate prejema Opravištvo, via Terreste, «Nava tiskarna».

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu «via Terreste» «Nuova Tipografia»; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Isserati (razne vrste naznaila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi štikami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Potreba slovanske ljudske banke v Trstu.

Povsod se snujejo razne založne in posojilnice in tudi po slovenskih okrajih jih imamo uže prav lepo številce; posebno se v tem obziru odlikuje slov. Štajerska, ki ima glede na denarni promet uže neko dobro, vzajemnost jako pospešujočo organizacijo. Tudi Kranjska se je začela gibati in osnovala so se uže, pa še se bodo nekatere večje in manjše posojilnice v Ljubljani, Postojni i. t. d. Pa tudi glede Kranjske je želeti večje delalnosti v tem obziru, kajti mnogo okrajev na Kranjskem je, za katere ni v tem obziru prav nič preskrbeno, in vendar bi bilo silno potrebno, da bi vsak okraj imel tako malo ali večjo založno. — Nam na Primorskem je v tem obziru še slabše. — Mi imamo tukaj za vse naše potrebe dosedaj le par malih posojilnic, eno v Gorici, drugo v Kopru, v okolici Tržaškej pa imamo kakih 6 gospodarskih društev, katera po nekakem tudi opravljajo posle ljudskih posojilnic, toda ne v tistoj meri, kakor bi bilo potrebno glede važnosti položaja, katerega ima tržaška okolica v gospodarskem oziru.

Ali v Trstu, največem trgovskem mestu, v katero se steka največi del trgovine našega naroda, in kder je nas Slovencev toliko, in še več, nego v belej Ljubljani, tukaj nemamo mi Slovenci še nobenega takega zavoda, ker mala založna za delalski stan, ki je naslonjena na del. podp. društvo, niti se ne more vtevatii mej prave take zavode.

In vendar je tukaj tak zavod ne le bolj potreben, nego kde drugej, temuč bi bil tudi veliko plodonosnejši, nego kder koli v našej domovini. —

Pred vsem bi taka posojilnica ali ljudska banka v Trstu skrbsela za domače botrebe, prišla bi na pomoč

mnogim slovenskim malim trgovcem in rokodelcem v Trstu.

Potem bi priskočila lahko dostikrat na pomoč gospodarskim društvom v okolici, ki dajajo popolno garancijo tudi za večje svote, ker so vsa osnovana na neomejenem poroštvu. — Nadalje pa bi sčasoma tak zavod mogel razširiti svoje področje tudi na druge kraje Primorskega, bodisi po direktnem, bodisi po indirektnem poslovanju, preskrbujoč manjšim zavodom potrebnih kapitalov.

Konečno pa bi sčasoma mogel postati tak zavod koristen vsem mnogim slovenskim in hrvatskim trgovcem, kateri poslujejo s Trstom, po eskomptiranju dobrih menjic in po drugih kreditnih operacijah. Slovenske ljudske banke v Trstu se torej proži jako obširno in lukrativno področje, in ako bi bili pravi ljudje na krmilu takega zavoda, mogla bi taka banka sčasoma postati pravo veliko središče denarnih operacij Slovencev in Hrvatov.

Mi pa nočemo biti preoptimistični in imamo za zdaj še za nemogoče toliko finančno središče, ali pot pripravljati takemu zavodu bi se morala uže zdaj s tem, da se za zdaj osnuje navadna založna in posojilnica z omejenim poroštvom, kakoršno uže imajo v Gorici in v Kopru, vsaj bi se pri previdnem in pametnem oskrbovanju samo ob sebi in po rastočih potrebah izcimil tak veči zavod po pregovoru »zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača«.

Le začeti je treba prej ko prej in stvari ne odlagati, kakor je uže pri nas navada, kajti uprav zdaj je za tako osnovo zadosti ugoden čas.

Pred vsem se je pokazalo v Trstu, da Italijani se svojo ljudsko banko ne zaslužijo pravega poverjenja, kajti zadnja občno znana velika defraudacija pri tem zavodu je marsikomu odprla oči in mnogo slovenskih malih kapitalistov, ki so zdaj navezani na

omenjeno »Banca popolare«, bi se sčasoma odkrižali tega zavoda ter postali udje domače posojilnice, da bi se jim le enkrat pokazalo, da tudi slovenski živelj v Trstu more dobro in pošteno voditi tak zavod. — Imamo tukaj pa tudi prav mnogo malih obrtnikov in delavcev, kateri štedijo in bi svoj denar prav radi poverili domačemu zavodu, da se le enkrat vkorenini zaupanje v domačo stvar, kar bi bilo pa zdaj toliko laže mogoče, ker se je mej našim ljudstvom, kakor smo uže rekli, omajala ona vera v italijanske zavode, in ker se je uže nekoliko utrdilo zaupanje do domačih slovenskih društev in zavodov.

Tudi si letos naše ljudstvo vsled boljše letine nekoliko opomore in se bode torej bolj zanimalo za enako osnovo. Sploh je zdaj zadosti ugodni čas za enako započetje in se skoro ni bati, da bi stvar ne uspešila; ker se tudi ni bati, da ne bi se dobilo kapitala v tak namen. — Kar je težavnejše pri nas, to je, da se dobe v zadostnem številu one osebe, ki bi prevzele inicijativo in bi bile zadosti ugledne in tudi večje, da se postavijo na čelo takej ljudske banke. — Glede tega prašanja moramo zalibože konstatovati, da se nahaja mej našimi domačimi kapitalisti in finančnimi kapacitetami prav malo požrtovalnih in za občno stvar podjetljivih mož. Ali tudi to nas nema strašiti, za začetek zadostujejo le nekateri, in ako tudi niso veliki kapitalisti, da so le pošteni in previdni možje, ker kakor rečeno, začne naj se le z malim in ni se bati, da bi stvar sama ob sebi počasi ne rastla, in ko se enkrat nekoliko vkorenini, gotovo se tudi večje, navadno jako konservativne kapacitete poprimajo obče koristne stvari. Le 5 ali 6 energičnih in poštenih mož naj se za začetek žrtuje in stvar pojde brez dvombe, vsaj so drugod osnovali enake zavode tudi manjši ljudje, ne da bi zarad tega bila stva obtičala,

če tudi v nobenem kraju, kder Slovenci in Hrvati prebivajo, ni zato tako ugodnega polja, kakor uprav v Trstu.

(Dalje prih.)

Novi eksekutivni red.

Državni zbor je sprejel novo postavo, ki dolžnika varuje pred preveliko krutostjo raznih upnikov, posebno pa oderubov, postava je jako humanitarna; bo sicer nekoliko omejila kredit, kar pa ne bo prav nič škodilo, oderubi pa saj ne bodo mogli več celih družin kar nazih metati na ulico. — Poslanec prof. Šuklje je pri tej postavi nasvetoval glede ediktov jako koristno spremembo, pa ni prodl se svojim predlogom. Razglašanje ediktov res preveč stane našega kmeta, vrh tega pa še noben človek ne čita ediktov, saj uradnega lista «Osservatore Triestino» na Primorskem niti vse sodnje nemajo, slovenski kmet pa niti ne ve, kaj je Osservatore. Zato pa je naše menenje, dabi se moralo dovoliti, da sodnje bolj praktično postopajo gledé naznanil, ker edikt ima namen publicitete, katera se pa na sedanji način ne doseže. Gotovo bi bilo praktično, da bi više deželne sodnje naznanile vsako leto nekoliko listov, v katerih morejo stranke edikte javiti, cene razglašanj prepustevaje uredništvam in strankam. To bi bilo bolj pravično, ceneje in praktično.

Ker je nova, dolžnika varujoča postava velike važnosti, jo tukaj podamo našim čitateljem v vsem obsežku.

§ 1. Reči, ki se rabijo za službo božjo, se ne morejo eksekutivno prodati, ravno tako svitjinje ne, pač pa njih okvirji.

§ 2. Eksekutivno se dalje ne morejo prodati stedeče reči: 1. Obleka, postelja, perilo, hišno in kuhinjsko orodje; 2. živež, kurilo, kar ga dolžnik z svojo družino potrebuje za 14 dni; 3. molzna krava ali pa mesto nje dve kozli, ali 3 ovce; 4. pri častnikih, uradnikih, sdravnkih, duhovnikih, učiteljih, odvetnikih, notarjih in umetnikih reči, ki jih potrebujejo za izvrševanje svojih služeb in spodobna obleka; 5. pri rokodelcih, delavcih, babicah reči, ki so jim potrebne za delo in za izvrševanje svojega posla; 6. pri ljudeh, katerih dohodki so vsi ali deloma izvzeti od eksekucije, toliko gotovega denarja, kolikoršni znesek je od eksekucije izvzet za čas do prihodnje plačilne dobe; 7. lekarnam potrebna orodja in blago; 8. molitvene in šolske knjige, ki jih potrebujejo dolžniki in njih rodovine; 9. pisma, listi in zakonski pratan dolžnikov.

§ 3. K zemljišču pripadajoče stvari (§ 294 do 296 S. D. Z.) se smejo le s zem-

PODLISTEK.

Ugodno pomeščenje kapitala.

(Slovenščina v ruškem slogu. Za poskušnjo.) (Konec.)

Evo prekrasno uporabljenega s koristja življenja človeškega! vsliknol po nedolgem zamišljenji Perriol. — Da, pristavil Zaukur. Vi izvolili opaziti: resnično prekrasno uporabljeno življenje. A še vam imam povedati, da gospoja Gjuvelen žive kakor sestra milosrdnica. Ona vzdiguje slabe, obostruje padle, utešuje grešivše, obiskuje bolne i nemočne i dava u sebe radostno sprijem vsem sirotam. Vse njeno življenje ima nekaj tajnstvenega, kar ne mogo jaz sebi nikakor ne razjasniti. Ona me spominja necega mojega tovariša, Majeta. V necem poboji prevladalo njega neko nejunaštvo do tega, da vrgel od sebe orožje sklenol bežati. K sreči samo jaz bil svedokom te trusosti. Poskusil njega prepričati besedami, kako jaz mogel, vrnolo se k njemu moštvo, dal njemu najdeno sabljo v roko

in on vrgel se divno naprej odjemat francosko zastavo padlo v roko neprijatelja, gnal kakor junak, dokler ni dvajset svinčenk prodrlo njegove obnažene grudi i zvrnolo njega mrtvoga na tla. Dal spominjam se Majeta, kedar koli vidim gospojo Gjuvelen! Da v bitnosti ni mogoče nikakor ne je obdolžiti, ničesar je očitati. Ona žive jako skromno, okoristuje se v samih ničevnih udovoljstvih, i povsod steza svojo roko pomočnico oddavaje skoraj ves svoj prislužek bednim, stradajočim, nearečnim. O, u nje zlato srce, v tej svetej ženi!

Zaukur obmolknol. Perriol obrisal si solzo zalivšo mu trepalnico. Velika hvala Vam, dragi moj! za vse podrobnosti, dodal Perriol, podavši roko Zaukurju. Vedite, meni močno hotelo se, imeti više krat svedenja o dalnejšem deležtvu te ženske; zahajajte po kateri krat k meni, i priobčevajte mi kar doznadete novega o njej, no uznavajte tako, da bi moje ime pred njo nikdar ne proiznosilo se. I da bi ona ničesar ne znala o tom interesu, kateri ona v meni vzbuja. Zahajajte u to, predragi, više krat k meni. Biti more, i u mene najde se dobra butiljka okusnega vina, katero okupe izpljeva v spomin Vašega slavnega, predčasno poginolega sina. J. Perriol poslovilši se

odšel sproveden do ulice blagopolozenjami dobrodušnega starea Zaukurja.

K malu po tem, ko Perriol sretel starega svojega sosluzivca i pacienta, gospoja Gjuvelen vsretla i spoznala svojega blagodelca. Hode po nekej ulici vodečih od universiteta, ona vsretla njega v sprovajanji cele tolpe studentov stiskajočih se okoli svojega ljubimca profesorja. Spoznavši njega hote uznati njega ime.

— Kdo je to? prašala ona enega iz studentov.

— To naš profesor chirurgije Fransua Perriol, odgovoril mladene, i naglo pospešil napred.

Sedaj ona znala njega ime. No oba ona dva skrbsela, ne srečati se, da ne bi raztvarjala stare rane, da ne bi ponovila v spomin one užasne minute, kedar je mlada ženska bila vspolznola na življenja potu in upala bi v grezni omot razuzdanosti, ako ne bi jej podospela na pomoč roka poštenega človeka.

kom stregla z materinsko nežnostjo i ljubeznijo umirajočemu starčku.

Črez tri dni on prišel k sebi. Blagodaril svoje strežnici za trud i skrb o njem. On poslal za svojim notarjušem. K malu prišel notarjuš . . .

— Drag moj! progovoril Perriol obračevaje se k njemu, Vi veste, u meni ni ne otrok, ne bližjih rodstvenikov. Čute preblizhanje poslednjega mojega časa, prosim Vas sestaviti posledno mojo voljo in izročiti vso mojo imovino gospeji Gjuvelen.

Očina pokazal on na Gjuvelen.

— Oprostite mi, znameniti profesor, progovoril notarjuš. — Ako Vam gospoja Gjuvelen zadolbiva tako globoko uvažanje, to ona, brez dvojbe popolnoma dostojna biti vašoj naslednici. No v taceem slučaji, — ni ona mi v svojej prisotnosti dozvoli izreči, ste vi imeniti gospod profesor, v poslednjij svoje volji, pozabili o . . . siromacih.

— Ne, drag moj! vi se jako motite! Siromakov jaz nilem pozabil, kajti ostavlja svoje imovino pospoji Gjuvelinki, zapuščam jo vso siromakom, katerim gospoja Gjuvelen bila i bode mati.

Perriol ne dolgo potem v bogu zapal . . .

Lukavečki.

ljščem vred eksekvirati in z njim vred v cenitev sprejeti. Ako se zemljišče brez prejšnje cenitve eksekutivno prodaja, se morajo pred dovoljenjem take prodaje te reči službeno popisati in v prodajo sprejeti.

§ 4. Eksekucija na premakljive reči se ima upustiti, ako se ne more pričakovati, da se bode več skupilo, kakor znašajo eksekutivni stroški.

§ 5. Ako nastane prepričanje, ali spada kaka reč pod določbe §§ 1. do 4., razsodi o tem urad, ki ima izvrševati eksekucijo, po prosti razsodbi. Proti tej razsodbi je dovoljena pritožba.

§ 6. Če eksekucija po določenih § 1. do 3. ni dovoljena, ali pa le pod določenimi pogoji, tudi rubežni dovoljen, ali pa tudi le pod določenimi pogoji.

§ 7. S prošnjo za rubež premakljive reči se vedno lahko ob enem izreče zahteva za cenitev talstih.

§ 8. Za javno dražbo premakljivega in nepremakljivega blaga se določita le dva obroka. Pri poslednjem se blago tudi pod ceno proda, ako bi se nad ceno ne moglo. Predstojeca določba razveljavlja § 148. do 152. in 433. zapadno-gališkega sodnega reda. (§§ 147. do 151. in 432. na Tirolih in § 140. do 143. in 422. v Istri in Dalmaciji veljavnega sodnega reda, potem dvorni dekret z dne 25. junija 1824 pravosodne zbirke št. 2017.)

§ 9. Če pri posilni prodaji nepremakljivega blaga najvišja ponudba ne presega dveh tretjin cenilne veljave ali dveh tretjin tiste svote, katera je bila razključena, se lahko razveljavi in se nova dražba naroči z namenom več dobiti. Na to se je pa le tedaj ozirati, če tistega, ki več ponuja, ne ovirajo nobene postavne zapreke in če se zaveže, da bo vsaj desetino več plačal, kakor je bila poprej najvišja ponudba, da bo dalje splošni dražbene pogoje in da bo plačal vse stroške nove dražbe in da ob enem založi vsaj petino ponudene svote pri sodniji ali pri notarju v denarjih in vrednostnih papirjih.

§ 10. Preponudbe (večja ponudba) naj se vložijo v teku 14 dni po dokončani javni dražbi pismeno pri tisti sodnji, ki je javno dražbo izvršila; s prošnjo vred naj se pa izkaže, da se je potrebna svota že založila.

§ 11. Ako se več preponudnikov oglasi, sprejela se bo največja preponudba. Če so pa vse enake, odloči prednost vlozbe. Preponudba se ne more nič več umakniti.

§ 12. Po minolih 14 dneh dnev (§ 10.) sodnja pismeno določi o sprejemu preponudbe. Proti temu odloku se prvotni ponudnik in vsi poznejši preponudniki lahko pritožijo. Proti edloku pa, s katerim se preponudba odbije, je pa eksekutu pot pritožbe odprta.

§ 13. Kakor hitro preponudba veljavna postane, zgubi veljavo prva prodaja. Prvem kupovalcu in drugim dražbenikom se vloženi papirji vrnejo.

§ 14. Takoj, ko preponudba veljavna postane, razpiše naj sodnja novo javno dražbo, ter naj o tem da vednost ne le prvotnemu kupcu, temveč tudi vsem drugim, katerim se to po obstoječih postavah na znanje daje. Če se je pa proti prvi dražbi kak ugovor vložil, je treba pa s to objavo čakati, da se ugovor veljavno reši.

(Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Is državnega zbora. Poslanska zbornica je v petek nadaljevala razpravo o dohodninskem davku državnih železnic. Glavni govornik je priporočal, naj se predloga odseku vrne; poslanec Herbst pa prestop v podrobno razpravo. Zadnji je naglašal, da bi obžalovati bilo, ako vlada iz ozirov na pravico osnovo predloži, zbornica pa jo iz mržnje do glavnih deželnih mest zavrže. Koristilo bi se deželam in občinam, ako se sprejme. Po končnej besedi poslanca Meznika zavrže se predlog poslanca Sigmunda, naj se osnova odseku vrne; za ta predlog je glasoval le nemški klub, prav tako tudi enak predlog poslanca Bilinskega, za kateri so glasovali le Poljaki in sklene se z veliko večino prestop v podrobno razpravo. — Pri §. 1. predlaga poslanec Lienbacher, naj se izpusti drugi odstavek, poka-terem se ima pri poprej davka prostih železnicah začeti davkova dolžnost od dobe, ko jih prevzame država. Govornik zahteva tudi, da se ima za deželna glavna mesta določeni pridobitninski in dohodninski davek od železninskih podjetij mej občine, skoz katere drži železnica, da se določijo občinske doklade, razdeliti po deželnem zakonodajstvu ter je napovedal dotičen predlog. — K §. 3, predpis davkov v deželnih glavnih mestih, predlaga poslanec Sigmund, da se predpis vrši v vseh

tistih občinah, v katerih se je vršil, ko so bile železnice še zasebne železnice. Poslanec Lienbacher vtemljuje zgoraj omenjeni predlog, ki ima braniti, da bi deželna glavna mesta vse v svoj žep vtaknola. Poslanec Somaruga zagovarja odsekov predlog. Potem se razprava pretrga. Poslanec Knotz predlaga, naj se Pražakov odgovor od 12. t. m. izroči jezikovnemu odseku. Predno se je končala seja, interpelliral je poslanec Plener zaradi poročila o dalmatinskih voltvah, zoper katere se je vložil ugovor. Načelnik legitimacijskega odseka je odgovoril, da vlada to zadevo natančno preiskuje, njemu ni znano, da bi ta stvar meglja priti v razpravo še v tem zasedanju. Plener meni, da bi se vsaj o voltvi skupine veleposestnikov moglo razpravljati, kder je stvar čisto jasna.

V večernej seji 16. t. m. so bile voltve v delegacijo. Izvoljeni so bili: za Trst poslance Luzzatto, za njegovega namestnika Burgstaller; za Goriško grof Coronini, za njegovega namestnika knez Hohenlohe; za Istro poslanec Millevol, za njegovega namestnika poslanec Franceschi.

V seji *nagodbenega odseka* 16. t. m. se je sklenol prestop v podrobno razpravo o carinske in trgovinske zvezi. V splošnej razpravi so govorili razen poročevalca še poslanci Jaworski, Chlumecky, Neuwirth, Rieger in Zeithammer, ki so razna prašanja stavili na finančnega ministra. Finančni minister se je najprej znhvalil večini in manjšini za dobro voljo, pospeševati nagodbo ter izjavil, da se vlada trdno drži tega, da so prašanja o deležu (kvoti), carinske in trgovinske zvezi in bankne predloge v nerešljivej zvezi, zato se morajo ob enem zakonito rešiti. Vlada misli carinsko tarifo in predlogo o davku na cukar pred početkom nove nagodbe vrediti ter se pri tem nadeja domoljubne podpore zbornice. Vlada nema nobenega sredstva, da bi mogla pridobiti Ogersko za sklenitev carinske in trgovinske zveze na daljšo dobo, nego je bilo doslej navadno; kar se tiče carine na petrolje, izjavila je Ogerska, da ne more sprejeti sklepov državnega zbora; predloga pa, storjenega od Ogerske, avstrijska vlada ni mogla sprejeti. Od naš vnovič podani predlog so strokovnjaki temeljito pretresli; od Ogerske vnovič podani predlog se pretresa. Minister se nadeja, da se konečno z Ogersko doseže porazum in izjavi, da se odpovedne pravice nikakor ne more odpovedati, ako se predloge do konca tega leta ne rešijo, vendar pa naglašuje, da sklepi obeh vlad ostanejo v veljavi in da se s tem ne bodo motile parlamentarne razprave nagodbene predlog.

V *nagodbenem odseku* državnega zbora se je 18. t. m. v podrobnej razpravi govorilo o carinske zvezi. Na neko prašanje poslanca Neuwirtha je izjavil trgovinski minister, da vlada namerjava predrugačiti trgovinsko statistiko in uvesti statistično pristojbino, vendar na drugačnih podlogah, nego na Ogerskem. Statistika se mora nasloniti na carinsko postopanje in kontrolirati po carinskih organih; k temu je potreba sodelovanja ogerske vlade. O tej zadevi se uže dalj časa vrše dogovori z Ogersko in pričakovati je, da se k malu izvrše. Zarad večjega dela in stroškov se pri nas statistična pristojbina višje odmeri, morebiti za pet ali štiri krajcarje. — Poslanec Vucetih je predlagal resolucijo za stran podaljšanja tržaške proste luke, da se potrebne priprave izvrše. Poslanec Chlumecky je tudi govoril za tržaške interese, ker je Reka glede stavb Trst prekoslila. Poslanec Kopp je predlagal dostavek, naj se obe prosti luki h krati odpraviti. Poslanec dr. Menger je tudi priporočal veliko previdnost, da se Trst obvaruje škode. Trgovinski minister je odgovoril, da se z določitvijo gotove dobe za odpravo prostih luk ustreže splošnej želji trgovinskega stanu. Minister govori o uže izvršenih stavbah in o tistih, ki so še v načrtu. Odprava se ne more odložiti, dokler se v luki vse ne izvrši, ker to se nikoli ne zgodi, ampak prometna rast bo zahtevala vedno širjenje, skoraj gotovo proti jugu. S členom IV je hkratna odprava obeh luk zagotovljena. Kreditna predloga za leto 1887 bo znašala okoli en milijon gold. — Poslanec Neuwirth toži o

Lloydovej upravi ter prosi vlado, da pomanjkljivosti odpravi. Poslanec Proskovec želi, da Lloyd prične vožnje v argentinsko republiko. Matuš želi, da se ozir jemlje na tekmovalje podjetja »Adria«, podpiranega od ogerske vlade. Poslanec Vucetih ugovarja Neuwirthu glede slabe Lloydove uprave.

Pravosodni minister je izdal ukaz državnim pravdnikštvom, naj v prihodnje zaplenijo vse perijodične tiskovine, po katerih se s članki, ali noticami lahko užgo prepri mej raznimi narodi.

Vnanje dežele.

Bolgarsko prašanje je še vedno ter ostane še dalj časa na političnem povračil-če tudi se od daleč uže prikazuje druga enako važna prašanja, kakor je n. pr. egiptovski. Politični prašanj se kaže toliko, da bo Evropa imela mnogo posla, veliko preglavic in hudih diplomatskih prask, predno jih reši, ako jih kaka posebno velika dogodba z sveta ne pomete, kar se najbrže zgodi, ker netila je nabranega uže toliko, da majhna iskra lahko zbudil velik požar. A preidimo k bolgarskemu prašanju. Pred vsem ne smemo zamolčati, da je mej ruski in avstrijskim vladnimi časniki vstala neka zdražba glede tega prašanja; avstrijski vladni časniki namreč so stopili na stran sedanje začasne bolgarske vlade ter hvalijo vse nje naredbe, mej tem ko ruski vladni časniki prav nasprotno pišejo ter avstrijskim očitajo, da so o bolgarskih zadevah jako slabo podučeni. To ne kaže na to, da ste se ruska in avstrijska vlada o Bolgariji porazumeli in je toliko bolj osupljivo, ker Bismarkovi organi bolgarske vladi kaj hude levite bero. To nasprotje mej tremi prijateljskimi vladami je nekako osupljivo in kaže se preodito, da so politične zveze steklene hiše, katere prvi kamen razbije. Odkritorsrčno moramo izreči, da bi spor Avstrije z Rusijo jako obžalovali, ker smo uverjeni, da bi našej državi ne škodovali manj, nego jej je škodovalo postopanje v krimske vojni, katera je rodila Avstriji »hlumsko meglo« in Napoleonu »Bédans«. Pregovor pravi, da nesreča človeka zmudri, a ta pregovor ni vselej resničen ni pri ljudeh ni pri državah; so ljudje, ki iz ene nesreče letajo v drugo, in enako je tudi pri državah, katere hoče Bog pogubiti. A strani s to žalostno mislijo! Upamo, da Avstrije pri vseh njenih nezgodah Bog ni zapustil, ker prav ona je največ trpela ter ima za človeško in božje kraljestvo v Evropi največje zasluge, ako bo hodila po onem potu, kateri jej je odkazala narava, in na katerem je vzrastla in postala mogočna, potem pač ne bodo lagale besede: Avstrija erit in orbe ultima. — Nekateri avstrijski, celo poluvladni časniki, kakor sta oba zvezana tržaška, ščujuje Avstrijo v vojno zoper Rusijo. Ako bi ljudje, ki take svete dajo, pomislili, da v vojni zoper Rusijo ne moremo nič dobiti, da pa je največja nevarnost, da vse zgubimo, gotovo bi se tacega ščuvanja varovali. A kaj bi o tem govorili, tem ljudem ni za Avstrijo; ojm je le za trebuh in žep, kdor jih plača, ta jih ima, vesti in vere nemajo; politično mišljenje promenjajo tako kakor se promenja vreme v Trstu, večkrat na dan dvakrat; exempla sunt odlosa.

Na Črnogorskem, posebno vojvode, hudo obsojajo bolgarsko vlado ter so pričani, da Rusija, če ne prej, vsaj pa na spomlad z oboroženo roko v Bolgariji red napravi. Angleška vlada je pokupila in rabi bolgarsko vlado, da dela v škodo slovanske stvari. Tako pohujševanje najmlajših bratov se ne sme trpeti in Rusija temu konec stori, pa naj velja, kar hoče.

Iz Pariza se 15. t. m. poroča, da je ruska vlada razposlala velevlastim okrožnico, v katerej naznanja, da veljave bolgarskih voltav ne pripoznava.

Iz Sredca, 16. t. m.: Bolgarska vlada je zastopnikom velevlasti naznanila, da je, kakor izvršiteljica narodne volje, sklicala veliko sobranje, da v soglasji s turško vlado in velevlastmi stopi v dogovor glede voltve bolgarskega vladarja.

O bolgarskem knezu piše »Nordd. Allg. Ztg.«, da ni res, kakor trde nekateri časniki, da je on zato odstopil, ker je hotel

zagotoviti neodvisnost Bolgarije nasproti Rusiji in odvrniti, da Rusi zasedejo Bolgarijo, ampak krivo je tega njegovo protirusko postopanje in plovdivska vstaja. Rusija ne bi se v bolgarske zadeve bila vtikala, ne bila bi na Bolgarsko poslala Kaulbarsa, ne bilo bi se bati, da Rusi zasedejo Bolgarijo, mržnje mej Bolgarijo in Rusijo ne bi bilo, da je knez vladal po pogodbah, da je imel v spominu to, da ga je Rusija poslala v Bolgarijo.

Is Sredca, 18. oktobra: Razmere niso več tako napete. Vlada se hoče z Rusijo porazumeti. Zmerna stranka v ministertvu, katero zastopata Načević in Stojlov, udala se je sicer v volitvenem prašanji nasprotnej stranki, a zdaj zahteva, naj vlada nastopi pot koncesij nasproti Rusiji. — O bolgarskem prašanji piše angleški časnik »The Observer« te le zanimive besede: Ker Nemčija in Avstrijsko-ogerska smatrali, da ni vredno, da bi se za neodvisnost Bolgarije spustili v vojno, zato se ruska nadvlada skoraj gotovo doseže, da še treba ne bo dežele zasesti in celo, ako bi Rusija Bolgarijo zasedla, pustili bi to obe cesarski vladi, da le Rusija Bolgarije z Rusijo ne združi. Angleška je prislaba, da bi mogla kaj storiti; celo tedaj, ako bi hotela v Bolgariji vojevati zoper Rusijo, skoraj gotovo ne bi se v Evropi mir kalil. Bolgarska neodvisnost je žrtva evropskega miru, s tem pa Angleška, kolikor se tiče njenih interesov, nema vzroka za nezadovoljnost. — Da, grozdje je kislo, ker angleška lisca ne more do njega.

Angleški minister Churchill, največji sovražnik Rusiji i najboljši prijatelj sedanje bolgarske vlade, popotuje po Evropi, da hujska zoper Rusijo, bil je v Berlinu, na Dunaji in v — Budimpeštu.

Angleška vlada hoče otok Cipern popolnoma od Turčije odtrgati, ona pravi, da je turška vlada tako slaba, da zahteva previdnost, da si Angleška Cipern popolnoma prilasti (Potem pa turška vlada ne bo več tako slaba!) Ona pravi, da je potreba, da se tudi v Egiptu ustanovi stalna angleška kontrola, ker tekmovalstvo Rusije in Avstrijsko-ogerske na balkanskem poluotoku odvrta angleške interese od Bospora. Francozi vidijo, da se Angleška hoče Egipta popolnoma polastiti, zato pa temu na vso moč nasproti delajo. »République Française« pravi, da bi polastitev Egipta po Angležih za vse stranke bila casus belli, in da Egipt zarad sueškega kanala more biti le pod mejnarodnim zaštitom vse Evrope.

DOPISI.

Is Trsta 20. oktobra. (Izv. dop.) (Birma v Šterjanu.) 19. t. m. se je obhajal vesel dan in praznik v Šterjanu, ker so tam milostljivi gospod knezonadškof goriški, dr. Alojz Zorn, zakrament sv. birme delili.

Pred 10mi leti bival sem v Šterjanu, in zdaj sem slučajno prav ta dan v Šterjan došel. — Neizrečeno veselje se je v mojem srcu zbudilo, ko sem zapazil, da je Šterverjan postal ves drug. Kaj lepo je bila vas okrašena. Omenim lep krasen slavolok z napisom »Visocemu duhovnu«. Hiše so bile vse okrašene z narodnimi in cesarskimi zastavami. Pri slavoloku je ljudstvo sprejelo milostljivega g. knezonadškofa; birmanci, fantiči na desnej, deklice v vencih v rokah pa na levi, v jako lepem redu, za kar gre vsa hvala č. gosp. vikarju, Ant. Gregorčiču in pa gospodu učitelju.

Zvečer točno ob 8 urah odrinili so domači Šterverjanski pevci z društvene dvorane spremljani po 60 fantih, ki so nosili svetilnice, in korakali na prvo okolo farovža v lepem redu, potem na prostoru mej cerkvijo in farovžem v krog stopili, ter so pevci in pevke (mešani zbor) pod vodstvom gosp. Josipa Mariniča najprvo cesarsko himno, potem na čast milostljivega gosp. knezonadškofa še štiri izvrstne narodne pesmice zapeli. Ko sem vse to videl, česar se nisem nadjal, ker tam pred 10mi leti narodna stvar, posebno lepo petje, ni bilo poznano, svitla solza mi v oči zaigra od velikega veselja, in k Bogu zdihnem: Bog vas živi in potrdi v narodnem napredku. Ali za neprecenljivo stvar moramo pred vsem hvaležni biti g. učitelju in g. pevovodju, J. Mariniču.

Mej to slavnostjo sta bila cerkev in stolp krasno razvtiljena z bengaličnimi lučmi in svigali so razni ognjometi, po slavnosti pa se je zbor podal v gostilno g. Vogriča, kdor se je dalje prepevalo in je bilo veselje občno.

Barkovlje 17. oktobra. Sinoči okoli 7. ure sem videl vaške pevce, kateri so prepevali italijanske himne, posebno pa: Rossa la bandiera cittadina! Zraven mene je bil pa domačin, tega poprašam, kake mladeniči so to, in on mi odgovori; da so prišli od mornarice, in jaz mu rečem: Vse to so se naučili pri vojaki, žali-božel! to je slabo, v obrtniške krmi barkovljanske videti petnajst mladeničev tako mrzlih za svoj narod! Potem sta prišla dva narodna pevca, Martelanec in Pertot, prava narodnjaka, ta dva sta eno zapela, onih petnajst pa je umolknelo.

Hrabroslav G., vrdejski rodoljub.

Iz Kobarida 11. oktobra. (Nepuh mesto znanja). (Izv. dop.) Sedanjí naši listi prinašajo iz različnih krajev različne dopise, v katerih veje ali ljubezen do svojega bližnjega, do doma ali do naroda, ali pa sovraštvo do posameznikov, kar se navadno le redkokrat godi. All iz našega trga pisali so se dopisi v teku enega leta, v katerih prevagujejo izrazi sovraštva in surovosti. Pred kratkim čitali smo v »Slov. Narodu«, da je bil in da je učitelj Gaberšček glavni dopisnik. Gaberšček trdi v svojem bombastičnem manifestu, da spozna vsakdo, kdor pozna učitelstvo na deželi, da je »veščé svoje naloge«. Vprašamo pa, kdo pozna učitelstvo na deželi bolj, kakor mi, ki smo videli in vidimo, kako občasno mladeniči svojo dreto na klin ter se napotijo v ono glasovito kopersko »fabriko«. da bi bili po par letih t. j. že v 19. letu svoje starosti narodni učitelji; kdo jih bolje pozna, kakor mi, ko smo neposredno priče »kandidatov« o početnicah in ko smo imeli in še imamo od nekaj sem tako srečo, imeti le domače učitelje in učiteljice ter tako spoznavati njih javno življenje in delovanje.

A ta naša vsakdanja skušnjava sili nas trditi in dokazati, da zgoraj navedena Gaberščekova trditve ni resnična in ne na pravem mestu. Učitelj Gaberšček pravi dalje s pomočjo pred. G. Revelanteja: »Lep in plemenit je učiteljski stan v šoli in zunaj šole (vsekako)« »koliko lahko vpliva učitelstvo na srečo in bodočnost celega naroda«. Da pa more vplivati to novodobno učitelstvo, imeti mora nekaj avtoritete, »katero si je v teku svojega obstanka pridobil« (?) le s silnim (!) naporom in težavo. Zato — pravi mladenič — je mlad učitelj ves navdušen za svoj poklic, da se hoče z vso odločnostjo oklenoti pedagoških sredstev in nazorov, da bi vplival na milega nam naroda osodo! — Res, lepe besede, a samo na papirju. Po svojem stanu vpliva, posluhuje se pedagogičnih sredstev in nazorov. Pisatelj onega manifesta v »Narodu« preštudiral je že, kakor se sam hvali, vse odgojne teorije že predkrščanskih (?) pedagogov, prvih cerkvenih očakov in pedagogov, sv. Avgustina, sv. Hieronima, celo do brezverca Trikeja (?) in vse to je že njegovo polje.*

Strašansk odgojitelj mora biti on. Ker ima že v mezinu vse bišve pedagoge, utegnil nam bi pa povedati, kateri pedagog priporoča ono metodo, učenca-grešnike lasati, za laze jih vzdigovati, tirati jih iz klopi, cabati iz šole. Pravijo in trdijo, da je imelo tako kaznovanje otrok že žalostne nastopke. Priporoča morda sv. Avgustin otroke po obrazu biti itd.? Kateri pedagog pripušča, da se sam v svojih nazorih križa t. j. da šviga-švaga? Po čegavej metodi je kaznovanje otrok umešno radi tega, ker so povedali resnico pri kompetentnih možeh? itd.

Učitelj more tudi zunaj šole vplivati. Pa še le kako! Videlo se je in se še da spoznati, kako more en sam učiteljski element na ljudstvo samo vplivati in s kakšnimi posledicami. Sam dopisnik »Naroda« prav dobro ve, kdo in kdaj je vrtal in ril dalj časa na Bolškem proti ondašnjim razmeram. Ko si je mislil oni zato poslani (?), da je na Bolškem že vse reformirano in zboljšano, pomaknil se je za eno štacijo naprej, t. j. v svoj rojstveni kraj, kjer ima zdaj svoj misljon. Najpopreje našel si je pristašev in zaveznikov, ali bolje rečeno učencev, kakor kak grški flozof, ter je z njimi začel najpreje pri glavi t. j. pri ognjiščih narodnega doma t. j. v čitalnici. Ti novodobni kulturosose hoteli so vse predruščiti po duhu časa. Koj potem nastopila je doba ali afera »čitalnične krepe« t. j. glasovitega glasovirja. Krog domačih konservativnih in pravico ljubnih pevcev-rodokolcev, kateri so bili osebno od cesarja pohvaljeni, kateri so že sodelovali pri »Slavcu« in v goriškem gledališču, na novih mašah ter pogosto na besedah v Bolci, kamor jih je edenkrat G. sam napsil v pomoč k petju, in drugje — ta zasluzni krog bil jim je od takrat Ahilejeva peta in centrum, kamor so zaganjali svoje ostrupene in v žold pomožene pušice. Kar so se mogli slabega umisliti o pevcih, pretirali so na vse kriplje ter obešali na veliki zvon, da je vendar svet zvedel, kakšni ljudje so Kobarčani?

* Ne gledajte na to, kdo piše, ampak kaj piše. Kolika samosvesti Gaberšček ima še le 22 let, pa je vendar uže spisal manifest za »Slov. Narodu«. Pa ni ta list učenosti morda delal vse česti učitelstvu in slov. časopisu? Kedo bi hotel to sanikati? Pis.

Tako škandalozno se še nikdar popreje ni pisalo, kakor takrat in dopisovalci se niso naučili takih izrazov gotovo ne drugje kakor v kakej »špelunki«. Potem takem pogreznoli so svoj dom globoko v blato, samo, da so sami na površji plavali ter bili pred svetom nedolžni.

Pred 10 leti pela se je tu vdomačena pesem »burja«, katero še zdaj večkrat pojejo. Kaj si omlisi učitelj — odgojitelj Gaberšček! Imel in ima zmirom fiksavo idejo, da je ta pesem proti njemu naperjena, zato se je hotel maščevati nad vsakim, kdor je zapel to znano pesem. Proti takim pevcem in grešnikom postopal ni nikdar galantno, marveč z vso svojo navadno osornostjo in močjo. Tožil je že pevce in godce in druge radi one nedolžne narodne pesmi — a brez vsepa. Včasih ga prime vendar muha, češ, moram že nekaj veljati, ker se me vse boji in v svojej radosti zapoje celo sam »burje«. Prav ta prvotna, ne njemu namenjena pesem (z dvema vrsticama) prisilila ga je, da je pokazal jasneje cel svoj značaj. — (Prigodilo se je tudi, ko so mimogredoči fantje peli to pesmico »burica«, da je ta nedolžna pesmica mater »Žefo« tako v srce zadela, da jo iz postelje vzdigne ter jo zapodi za pevajočimi fanti v temnej noči po trgu, kričaje za njimi).

Tudi v farnej cerkvi hotel je biti kolikor toliko na krmilu, a viš, moč prikrizala mu je račun.

Ko smo delali priprave na dekanovo svečanost in ko si je na vso moč in z vso poštvovalnostjo domačin prizadeval, da bi se redka svečanost dostojno in na čast Kobarida obnesla, bila je prav učiteljska stranka; katera mu je stavljala zapreke ter ga je na vse zadnje javno napadla, a brez vsepa. Mi, ki se potezamo za blagost in čast milega nam doma, ostanemo pri svojih nazorih ter se ne pustimo plašiti od takih mladeničev polnih domišljavosti in prevzetnosti. Naj le tulijo v svoj rog in naj se prizadevajo do veljave le z silo, saj jih dobro poznamo, kaj mislijo. Ako navajamo v svojej polemiki najvažnejše pedagoge in ako imamo zadnje besedo, uže smo jo vdobili. Tako gredo v svoji domišljavosti tako daleč, da se več ne zavedajo in greben jim zmirom bolj raste.

Kaj ne, da je to strašansk vpliv in tak vpliv namenjen je »boljšej« in toliko zaželjenej boljšej bodočnosti narodiča našega. A to ni domišljavost, pravi Gaberšček, marveč mladeniško navdušenje za neko lepo plemenito svrhu, t. j. za boljšo našo bodočnost. Se le kaka domišljavost je to!

Dajte nam toraj povod, da vas bomo drugače sodili. Z onim vsem, kar je »Edinost« objektivno o učiteljih pisala, lani in letos, povsem se strinjamo in to somišljenje je pri nas splošno, izimši onih družin, iz katerih se je porodil kak učiteljček absolviran ljudskišole. Nu, katera silna nasprotstva mora učitelstvo odstraniti, da doseže svoj blagi namen? Kdo jih vam toraj dela? Noben drug ne, kakor vi sami. Spoštujemo učitelje v pravem pomenu — a taki so redki, kakor bele vrane. Gaberšček pravi: »Ljudstvo si misli, »naj bodi učitelstvo marioneta, misli in pleši, kakor drugi hočejo.« Skušnja pa pravi: učitelstvo à la Gaberšček si domišlja, ljudstvo neljšolano bodi marioneta učiteljev ter pleši, kakor oni godejo. A z svojimi pedagogi predkrščanskimi, cerkvenimi očaki in pedagogi in Trickejem se veda le tako preštudiranimi, kakor ste vi jih študirali — bilo bi najboljšje iti kam dol v Bosno ali Hrcegovino, kjer je še ledina in tam bi se dalo dobro živeti po svojej glavi dalje časa, kakor pri nas, ki imamo dosti skušenj.

Mnogo Kobaridcev.

Domače in razne vesti.

Imenovanja. Za poštna asistente v okrožju poštnega in brzojavnega vodstva v Trstu so bili imenovani: ognjičar Štefan Kihalč v Trstu, poštna praktikanta Anton Scoti in Avgust Custrin v Trstu, Ivan Kolenc v Ljubljani, Romul Hrončič v Pulji, Peter Buccich in Karol Jaschi v Trstu, Edvard Ussal v Gorici, Ivan Antunovich v Pulji, Ignacij Heršič in Ljudevit Jošt v Trstu. Premeščeni pa so bili v tržaško okrožje poštni asistenti: Anton Marinscheg iz Briksna, Edvard Niederkorn iz Mürzschlaga, Anton Klausner in Karol Thurner iz Judenburga.

Odprtev ljudskih šol državnih in mestnih, ki se je imela ueloma uže vršiti v ponedlek, zopet je odgodjena, in ta pot do 4. novembra. Za stariše in otroke je torej kolera v obče napravila veliko škodo in zadreg.

Odprava tržaške proste luke. Vlada je uže povabila tržaški mestni zastop in trgovsko zbornico, naj poročita o tem, ali, in pod katerimi pogoji sta voljna p rezviti napravu in upravo novih vrebah, ki se imajo izvršiti vsled odprave tržaške svobodne luke. Ker sedanja skladišča nesó sedem do osem odstotkov čistega dobička na leto, zato ni misliti, da bi te dve korporaciji ponudbo

odbili. Ako bi se razpisalo podjetje, utegnola bi vlada za državo doseči še boljše ponudbe. Za dela v luki, katera ima država še izvršiti, proračunani so še ti le troški: za stavbe pri sv. Sabi 800.000 gl.; za stavbe pri Barkovljah, kder se ima na severnej višavi pripraviti prostor za kolodvorske prožne zveze, za skladišča za oglje in na prosto razpostavljeno blago, 1.800.000 gl.; za tomun št. III, in molšt. IV. 1.500.000 gl. in nazadnje za nasip tistega prostora, kder se ima napraviti luka za les, 800.000 gl.; tedaj skupaj 4.900.000 gl.

Električna svečava v Trstu se polagoma uvaja. Najprej se je uvela v novej luki, potem v Lloydovej palači in nedavno je zavarovalno društvo novo svojo palačo krasno razsvetilo z električno lučjo. Zlatj se trudi nekdo, da uvede na velikem in borsnem trgu tako svečavo, ako na to dobi dovolj uaročnikov. Mesto bi uže davno imelo električno svečavo, ako bi jej mestni zastop ne bil protiven. Ker ima mestno zastopstvo plinarnico v lastnej upravi, zato je naravno, da noče nič slišati o električne svečavi.

Uzorno poslovanje. Nekateri listi so prinesli vest, da je tržaška mestna delegacija nekemu dijaku na slovenskem oddelku Goriškega učiteljskega društva neko podporo za leto 1886/87. »Solobarda« se uže strašno repenči zaradi tega. Vse te liste, katerim bi vendar moralo biti znano, kje se nahajajo učiteljska izobrazevališča na Primorskem, prašamo mi: Kde, v kateri ulici, se nahaja moški oddelk učiteljskega (Scuola Magistrale) v Gorici? Solobardi se ne čudimo, pač pa drugim listom, ki so to rano prinesli.

Zopet nekaj o pravopisju imen. Imeli smo uže večkrat priliko govoriti o tem predmetu ter nemamo namena, dirati v »sršenovo gnezdo«, nego predočiti hočemo samo naš m štatelem, na koji hinavski in ob enem smešen način se naši narodni nasprotniki bojujejo za svoje italijanske ideje. —

Zloglasni listič »L'Indipendente« prinaša v svojej št. 3390 dopis iz Istre »o kvarjenju priimkova, kateri dopis govori o strašnej zmešnjavi, koja more nastali iz pravopisja (po njegovem menenju iz kvarjenja) obiteljskih imen. Za pojasnenje navaja »klasičnih« izglede, izmed katerih izberemo te le slovanske:

Oče se je pisal Klarich, sin pako Klarič, » » » Corazza » » Korača, » » » Racovaz » » Rakovac » » » Xusich (!) » » Žužič, — ter napada — po navadi poznane gospode — našo čestito duhovščino, koja je neki tobož vsled svoje prevelike marljivosti v narodnom obziru takim zmešnjavam kriva. Poziva se na minist. odloko št. 1524 M. I. od 10. maja 1883, katera določuje, da mora vsakdo, kdor hoče pravopisje svojega imena preokrožiti, za to dovoljenja pol. oblasti prositi, ter se obrača »brez jeze in nepristrano« (poznamo to!) na kompetentne osebe, naj bi vendar odredile pravilno pisanje priimkov v javnih knjigah.

Mi svojevoljnega predruščanja imenu tudi ne odobravamo, ali želimo vprašati ital. gospode: Je li se je n. pr. ime Žužič izvirno pisalo Žužić ali Xusich, Klarich ali Klarič itd.? Nočemo preiskavati, kdo in zakaj je te in stoline enakih imen poitalijančil; toda čemu zdaj toliko hrupa, ako se kdo k pravilnemu pivanju svojega imena povrne, med tem ko pravična gospoda niti ne črhne, ako sin preprostega slovanskega kmeta des noč postane »puro sangue« ter svoje ime poitalijanči. — Mislite-li, da slučajno oblast, na katero se dopisnik tako najvno posiva spozna ime »Xusich« i. dr. pravilno pisano? Tudi nam se vidijo navedeni izglede »klasični«, ali uprav v obratnem obziru, nego modremu dopisniku »L'Indipendente«-ja. Kar se pa tiče zmešnjav, nastalih iz pokvarjenih imen, mislimo, da bodo vedno gorja, dokler se slovanski priimki pisarjijo po blaženej italijanskej — nazovi-ortografiji. Kateremu pametnemu uradniku, koji pozna deželne jezike, pač na um pride n. pr. ime »Zuljević« katero mu stranka ustmeno navede v kazalu pod »X« iskati in »Xuglevič« pisati? Ni-li to nesmisel? Ali seveda, gg. uradnikom v Istri ni potreba znati slovensčine niti hrvaščine, kakor tudi pri nas ne, kajti »sono pur terre italianissime«! — Tedaj tudi mi smo za pravopisje, toda po načelu »Vsakemu svoje«! Mi se ne brigamo za Vaše — »in«, »-an« in »-etti«, a Vi nam pustite naše »-k«, »-ž« in »-č«.

Tržaške novosti:
Kolera v Trstu. Od petka do sobote opolnoči je zbolelo 14 ljudi, od sobote do nedelje je zopet zbolelo 11 ljudi, od nedelje do ponedelka je zbolelo 9 ljudi, od ponedelka do torika opolnoči pa zopet 9 ljudi, in vsi ti le v mestu in predmestjih, mej tem ko v okolici ni bilo uže dolgo nobenega slučajja kolere več. — Zadnji čas so na kolero zbolele tudi osebe iz boljših, prav bogatih rodbin, vsled česar je zopet nekolic bogataše popustilo naše mesto.

Umrli ste te dni v Trstu dve jako imenitni osobi; umrla je namreč 18. t. m. baronica Marija Bruck, soproga nekdanjega finančnega ministra v 88. letu. — Bila je rojena Tržačanka, hči, nekdanjega trgovca Buscheka; in umrl je isti dan c. k. feld-

maršallajtnant Gabrijel baron Buday de Bator v 96. letu; sicer manj poznani general, ki pa je uže mnoglet živel v Trstu. **Nesreče** Mrtvoud je zadel nekega 50-letnega mornarja na laškej ladiji »Bella Francia«. Mrtveca so odnesli k sv. Justu. — 54-letni tkalec Jakob Tuzzi bil je dobro nadelan in v pijanosti je hotel povžiti kos surovega mesa, ki mu je pa ostal v gol-tancu ter ga zadušil. Hoteli so ga nesti v bolnico ali po poti je umrl. — Karol Šmuc je igral pri morskem obrežju ter po nesreči pal v morje; neki javni stražar ga je rešil gotove smrti.

Policijsko. 33letni težak Anton Kastelc se je pretepal z nekim drugim »prijateljem«, ki ga je z nožem močno v obraz ranil. — Trije uzmoviči so hoteli odnesti vrečo kave, vredno 50 gl. ali ni se jim sponeslo, kajti prišel je težak, ki je tamkaj delal. — 32-letni Josip Mrvic se je pretepal ter bil z nožem močno v obraz ranjen; enako se je zgodilo Jurju Geržun-u v sv. M. Magd. zgornji. Sami pretepli — čutili je učinke novega vina. — Posestnik Alojzij S. je dal nekemu P. konja, naj ga proda v Gorici za gl. 170 in mu je dal gl. 25 za potnestroške; g. P. je konja res prodal, ali denar je sam shranil. — Kovač je nekemu svojemu drugu ukradel 10 gl. Zaprli so več pohajčev in razsajalcev po ulicah.

Našla se je srebrna ura na poti od stare šrange do Lovca. Pravi lastnik jo more dobiti pri Franju Nadališku v Kadinji št. 319.

Kolera je v Istri nehala, uže tri dni ni v vsej deželi nobeden zbolel za to bolezen. — Rastrosila se je bila po Trstu vest, da so v Nabrežini trije zboleli za kolero, kar pa se ni obistnilo.

Podružnica Sv. Cirila in Metoda za Pulj in okolice bode imela v nedeljo, 24. t. m. ob 4 uri pop. prvi ustanovni občni zbor v prostorih Puljske čitalnice. Srečen uspeh!

Trgovinska mornarica na svetu. Vse države na svetu so imele v letu 1886 ladij

	na jadra	bačev	parnikov	bačev
Angleška	14.584	4.654	214	4.199.144
Amer. sev. drž.	6.102	2.060	258	379 347.449
Norvegija	3.813	1.373	512	275 107.800
Nemčija	2.328	849.869	529	431.700
Italija	2.776	825.455	158	129.482
Rusija	2.157	469.098	218	108.295
Švedija	1.960	403.887	329	98.529
Francija	2.136	385.631	468	499.023
Nizozemsko	940	276.480	167	141.071
Španija	1.450	269.578	356	260.308
Grecija	1.348	268.646	57	34.463
Avstrija	464	192.590	105	96.163
Dansko	991	154.652	179	85.300
Portugal	365	80.225	27	17.367
Turčija	416	69.627	17	7.297
Chili	135	65.509	23	16.323
Japan	105	29.909	101	58.021
Brazilija	106	29.090	82	32.090
Peru	31	21.180	5	4.060
Argentina	68	15.833	22	7.967
Urugvaj	34	10.904	4	1.507
Nikaragva	24	10.187	—	—
Havaj	24	9.292	12	6.197
Mehiko	45	7.997	12	11.756
Belgija	25	7.291	62	83.286
Slam	15	6.368	9	351
Gvatemala	18	6.519	—	—
Haiti	20	3.642	4	2529
Rumunija	19	3.354	3	1.403
Bolivija	3	2.413	—	—
Venezuela	12	2.108	3	540
San Salvador	5	1.770	—	—
Columbija	7	1.334	—	—
Kitaj	3	1.005	9	7.567
Kostarica	4	891	2	425
Tabiti	2	439	—	—
Črnagora	3	412	—	—
Liberija	2	317	—	—
Jeruzalem	1	293	—	—
San Domingo	2	260	1	103
Tunis	3	258	2	1.204
Honduras	1	197	1	5.43
Egipt	—	—	28	20.560
Zanzibar	—	—	2	17.50
Perzija	—	—	1	579
Ekvatorijal. dež.	—	—	1	249

Skupaj 42.646 12.671.364 8647 8.817.400

V tem izkazu pa niso navedene one ladje na jadra, ki ne nosijo najmanj 50 bačev, in parniki, ki ne nosijo najmanj 100 bačev.

Javna zahvala.
 Podpisani izreka vsem onim, kateri so njegovo dne 11. t. m. umrlo hčerko

MARIJO VIKTORIJO
 spremlili k večnemu počitku, posebno osobju tukajšne c. k. okr. sodnije, c. k. davkarjja in žandarmerijske postaje, kakor tudi gg. učiteljem, svojo najtoplejšo hvalo.
 Komen 12 oktobra 1886.

Josip Wallenhof
 c. k. okr. sodnik.

Javna zahvala.
 Podpisano vodstvo izreka č. g. Josipu Zupanu, župniku v Rodiku, najsrčnejšo zahvalo za podarjenih 22 knjig šol v Podgradu.

— Uverjeni bodite, g. župnik, da ste zdadno obogatili našo knjižnico s tako lepimi knjigami. — Bog Vam plati!
 Šolsko vodstvo v Škocljanu.

